

Comisia pentru petiții

24.10.2024

COMUNICARE CĂTRE MEMBRI

Subiect: Petiția nr. 0938/2023, adresată de P. T., de cetățenie germană, privind practicile comerciale neloiale ale societăților de recuperare a datoriilor și necesitatea unor norme la nivelul UE

1. Rezumatul petiției

Potrivit petiționarului, în cazul în care o societate de recuperare a datoriilor a vândut obiecte de valoare pe baza unei cereri în cele din urmă nejustificate, aceasta trebuie doar să ramburseze veniturile, dar nu și valoarea reală. În opinia petiționarului, acest lucru poate cauza prejudicii considerabile persoanelor în cauză, în special persoanelor cu dizabilități. Petiționarul solicită ca, în viitor, societățile de recuperare a datoriilor să fie obligate să verifice dacă cererea este justificată și ca acestea să poată fi trase la răspundere și să fie obligate să ramburseze valoarea reală a bunurilor. Această regulă ar trebui să se aplice în întreaga UE.

2. Admisibilitate

Declarată admisibilă la 20 decembrie 2023. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 233 alineatul (5) din Regulamentul de procedură].

3. Răspunsul Comisiei, primit la 24 octombrie 2024

Directivele 2008/48/CE¹, 2014/17/UE² și 2021/2167/UE³, în forma lor transpusă de statele membre, asigură un tratament echitabil al debitorilor și impun ca transferul drepturilor ce le revin creditorilor să nu ducă la modificarea nivelului de protecție a consumatorilor. Directivele 2008/48/CE și 2014/17/UE, modificate recent prin articolele 27 și 28 din Directiva 2021/2167/UE, obligă de asemenea creditorii să aibă politici și proceduri corespunzătoare, astfel încât aceștia să exercite măsuri rezonabile de restructurare în urma dificultăților financiare înainte de a iniția proceduri de executare silită. Statele membre pot introduce dispoziții mai stricte pentru protecția consumatorilor.

Directiva (UE) 2023/2225⁴ abrogă Directiva 2008/48/CE. Statele membre trebuie să adopte și să publice, până la 20 noiembrie 2025, actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma acestei noi directive și să aplice măsurile respective începând cu 20 noiembrie 2026. În temeiul articolului 35 alineatul (1) primul paragraf din directivă, statele membre trebuie să impună creditorilor obligația de a exercita, după caz, o restructurare rezonabilă în urma dificultăților financiare înainte de a iniția proceduri de executare silită. Prin urmare, înainte de a iniția o procedură de executare silită, creditorul trebuie să trateze în mod proactiv și într-un stadiu incipient riscul de credit emergent.

În plus, Directiva 2005/29/CE⁵ interzice practicile comerciale neloiale. Potrivit articolului 5 alineatul (2) din directivă, o practică este neloială dacă aceasta este contrară cerințelor diligenței profesionale și denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia îi este adresată. Potrivit articolului 11a, consumatorii afectați de practicile comerciale neloiale trebuie să aibă acces la căi de atac proporționale și eficiente, inclusiv la despăgubiri pentru daunele suferite. Statelor membre le revine sarcina de a stabili condițiile de aplicare și efectele acestor măsuri reparatorii, ținând seama, dacă este cazul, de gravitatea și natura practicii comerciale neloiale, de prejudiciul suferit de consumator și de alte circumstanțe relevante. În plus, în conformitate cu articolul 3 alineatul (9) din directivă, statele membre pot impune, în ceea ce privește serviciile financiare, cerințe mai restrictive sau mai stricte decât cele prevăzute în directivă. Prin urmare, este de competența statelor membre să aibă în vedere norme concrete privind serviciile financiare, pentru a proteja consumatorii în domeniile care nu sunt reglementate de dreptul Uniunii. De asemenea, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a

¹ Directiva 2008/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CE a Consiliului (JO L 133, 22.5.2008, p. 66, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/48/oj>).

² Articolul 28 din Directiva 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010 (JO L 60, 28.2.2014, p. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/17/oj>).

³ Directiva (UE) 2021/2167 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2021 privind administratorii de credite și cumpărătorii de credite și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2014/17/UE (JO L 438, 8.12.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/2167/oj>).

⁴ Directiva (UE) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 privind contractele de credit de consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE (JO L, 2023/2225, 30.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj>).

⁵ Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (Directiva privind practicile comerciale neloiale) (JO L 149, 11.6.2005, p. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2005/29/oj>).

Consiliului⁶, clauzele contractuale care nu au fost negociate individual sunt considerate abuzive în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului. Este de competența autorităților și instanțelor naționale competente să stabilească, în funcție de caracteristicile fiecărui caz, dacă anumite clauze contractuale trebuie considerate abuzive. Potrivit articolului 6 din directivă, trebuie să se considere, în principiu, că o clauză contractuală declarată abuzivă nu a existat niciodată, astfel încât nu poate avea niciun efect asupra consumatorului.

Prin urmare, constatarea pe cale judecătorească a caracterului abuziv al unei astfel de clauze trebuie, în principiu, să aibă drept consecință restabilirea în drept și în fapt a situației în care s-ar găsi consumatorul în lipsa clauzei respective. Deși le revine statelor membre, prin intermediul legislației lor naționale, sarcina de a defini modalitățile în care se stabilește caracterul abuziv al unei clauze contractuale și în care se produc efectele juridice concrete ale acestei constatări, o astfel de constatare trebuie să permită restabilirea în drept și în fapt a situației în care s-ar fi aflat consumatorul dacă această clauză abuzivă nu ar fi existat, în special prin crearea unui drept la restituirea avantajelor obținute în mod nejustificat, în detrimentul consumatorului, de vânzător sau furnizor în baza clauzei abuzive respective.⁷

Concluzii

Supravegherea activităților administratorilor de credite și a operațiunilor conexe și aplicarea garanțiilor juridice în temeiul legislației naționale și a UE intră în sfera de competență a autorităților naționale.

Directiva 2005/29/CE și Directiva 93/13/CEE protejează consumatorii împotriva practicilor comerciale neloiale și a clauzelor abuzive din contractele încheiate cu consumatorii. Cu toate acestea, legislația UE lasă în seama autorităților și a instanțelor naționale competente să decidă dacă o clauză contractuală sau o practică comercială este abuzivă.

⁶ Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, 21.4.1993, p. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1993/13/oj>).

⁷ CJUE, cauza C-520/21, Bank M. SA, punctele 57-65.